

IVM Coronanieuws 23 december

Opening

Welkom bij het IVM Coronanieuws. Het is vandaag vrijdag 23 december en dit is aflevering 77.

Korte terugblik 2022

De omikronvariant van het coronavirus heeft in 2022 gezorgd voor veel veranderingen in het vaccinatie- en behandelbeleid bij COVID-19. De verminderde bescherming van de oorspronkelijke coronavaccins tegen de omikronvariant heeft geleid tot extra boostercampagnes. Ook hebben de fabrikanten nieuwe bivalente vaccins ontwikkeld tegen de omikronvarianten BA.1 en BA.4-BA.5. De bivalente vaccins van Pfizer en Moderna worden inmiddels toegepast als boostervaccinatie bij 12-plussers. De geregistreerde monoklonale antilichamen zijn niet of nauwelijks meer werkzaam bij de omikronvarianten. Deze middelen hebben daarom geen plaats meer bij de behandeling van COVID-19. De virusremmer nirmatrelvir/ritonavir, met merknaam Paxlovid, is waarschijnlijk wel voldoende werkzaam bij de omikronvariant en is recent toegevoegd als behandeloptie in de eerste lijn.

Effect vaccineren

Het vaccinatieprogramma in de Verenigde Staten heeft naar schatting meer dan 18,5 miljoen ziekenhuisopnames, 3,2 miljoen sterfgevallen en 120 miljoen corona-infecties voorkómen. Dat hebben Amerikaanse onderzoekers berekend op basis van een computermodel van ziekteoverdracht. Zonder vaccinatie zouden er in de Verenigde Staten bijna 1,5 keer meer corona-infecties, 3,8 keer meer ziekenhuisopnames en 4,1 keer meer sterfgevallen zijn geweest.

Onderzoek: www.commonwealthfund.org/blog/2022/two-years-covid-vaccines-prevented-millions-deaths-hospitalizations

Twee doses van het oorspronkelijke vaccin van Pfizer bieden een beperkte bescherming tegen de omikronvariant van het coronavirus bij kinderen van 5 tot 11 jaar. Dat blijkt uit een Amerikaanse studie met bijna 100.000 kinderen. Er was een bescherming van ongeveer 20%, maar alleen tot drie maanden na vaccinatie. Een booster dosis verhoogde de effectiviteit naar 55%. Het effect duurde bovendien wel minstens drie maanden. Dit onderzoek bevestigt het belang van drie doses van het Pfizer vaccin. In Nederland bestaat inmiddels de basisserie standaard uit drie doses.

Onderzoek: www.jamanetwork.com/journals/jamanetworkopen/fullarticle/2799549

Bijwerkingen

Er is geen bewijs voor een verhoogd risico op plotseling perceptief gehoorverlies na een coronavaccinatie. Dat blijkt uit een cohortstudie onder 5,5 miljoen Finse inwoners. De incidentie van deze aandoening was na vaccinaties met het Pfizer vaccin niet verhoogd in vergelijking met de periode vóór de coronapandemie.

Onderzoek: www.jamanetwork.com/journals/jamaotolaryngology/fullarticle/2799360

Op social media is er onrust over een Britse online video die beweert dat het optreden van plotse dood bij kleine kinderen na coronavaccinatie is toegenomen met 8.200%. Het Belgische Centrum voor Evidence-Based Medicine heeft onderzocht wat hierover bekend is. Het gerucht klopt niet en is gebaseerd op een foute interpretatie van Britse overlijdensstatistieken. Er zijn in totaal niet meer kinderen overleden. Wel zijn meer gevaccineerde dan ongevaccineerde kinderen overleden, maar dat komt echter doordat vooral kinderen met een zwakke gezondheid een coronavaccinatie krijgen. Er is geen verband tussen hun overlijden en de vaccinatie.

Cebam: www.gezondhedenwetenschap.be/gezondheid-in-de-media/geen-toename-in-plotse-dood-bij-kinderen-door-covidvaccinatie

Registratienieuws vaccins

Het geneesmiddelencomité van het EMA heeft aanbevolen het vaccin van Moderna met de BA.1-variant ook te autoriseren als booster bij kinderen van 6 tot 11 jaar. Het vaccin is al goedgekeurd als booster vanaf 12 jaar. Dit comité heeft ook aanbevolen de voorwaardelijke vergunning van het coronavaccin van Janssen om te zetten naar een standaard handelsvergunning. De vergunning hoeft daardoor niet meer jaarlijks vernieuwd te worden. Dit vaccin wordt in Nederland inmiddels niet meer gebruikt.

Communicatie over vaccinatie

Het subtiel veranderen van de manier waarop het vaccinatieaanbod wordt vormgegeven, kan de aarzeling bij mensen om zich te vaccineren verminderen. Dat blijkt uit een Amerikaanse vragenlijststudie met ruim 1.700 deelnemers. Het vragen naar welk vaccin mensen willen en niet naar of ze een vaccin willen, leidt tot een vermindering van 6% in aarzeling over vaccinatie. Bij de pro-Trump-republikeinen – het meest aarzelende deel van de Amerikaanse bevolking – was de afname zelfs 10%.

Onderzoek: www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0264410X22013597

Langetermijneffecten geneesmiddelen

De afgelopen weken verschenen diverse studies over de langetermijneffecten van behandelingen bij COVID-19. Uit een secundaire analyse van de REMAP-CAP-studie met ruim 4.800 ernstige COVID-19-patiënten blijkt dat patiënten met IL6-remmers en bloedplaatjesremmers ook na 6 maanden nog steeds een verbeterde overleving hebben in vergelijking met de controlegroep. Bij patiënten met convalescent plasma, anticoagulantia, antivirale middelen of corticosteroïden was de overleving na 6 maanden niet verschillend. Ook uit een Duitse observationele studie blijkt dat ernstig zieke COVID-19-patiënten met convalescent plasma geen betere overlevingskansen hadden dan de controlegroep. Alleen plasma met een hoge concentratie neutraliserende antilichamen had een effect.

REMAP-CAP: www.jamanetwork.com/journals/jama/fullarticle/2799870

Duits onderzoek: www.jci.org/articles/view/163657

Baricitinib

Het EMA heeft de beoordeling van de JAK-remmer baricitinib bij de behandeling van ernstige COVID-19 beëindigd. De fabrikant heeft de aanvraag voor registratie teruggetrokken omdat het EMA de beschikbare onderzoeksgegevens niet toereikend vond voor het afwegen van de baten-risico-verhouding. Baricitinib is opgenomen in de SWAB-FMS-richtlijn COVID-19 als alternatief voor tocilizumab bij de behandeling van zeer ernstige COVID-19.

Richtlijn: www.richtlijndatabase.nl/richtlijn/covid-19

Monoklonale antilichamen

Al meerdere malen melden we al dat veel monoklonale antilichamen waarschijnlijk niet tot minder goed werkzaam zijn bij de omikronvarianten van het coronavirus. Het EMA geeft nu een officiële waarschuwing dat de geregistreerde monoklonale antilichamen bij COVID-19 mogelijk niet voldoende werkzaam zijn bij de opkomende omikronvarianten, zoals de BQ.1-variant. Deze varianten komen in Nederland inmiddels het meeste voor.

Vitamine C

Een hoge dosis vitamine C zorgt voor een verbetering van de zuurstofsaturatie bij ernstige COVID-19. Dit blijkt uit een gerandomiseerde Iraanse studie met 54 opgenomen patiënten met ernstige COVID-19. Patiënten kregen gedurende 5 dagen 2 gram intraveneus vitamine C als aanvulling op de standaardzorg. Na 6 dagen verbeterde onder andere de zuurstofsaturatie en ademhalingsfrequentie significant bij patiënten met vitamine C in vergelijking met patiënten zonder vitamine C. Placebogecontroleerd onderzoek met grotere aantallen patiënten is echter nodig.

Iraans onderzoek: journals.sbmu.ac.ir/urolj/index.php/uj/article/view/6863

Imatinib

Onderzoekers van het Amsterdam UMC hebben het mogelijke mechanisme achterhaald van de werking van imatinib bij ernstige COVID-19. De werking berust waarschijnlijk op beïnvloeding van de aangeboren immuunrespons en omkering van de endotheeldisfunctie bij ernstige COVID-19. Dit blijkt uit een secundaire analyse van een klinische studie waarbij het effect van oraal imatinib op longoedeem en ziektelast onderzocht is.

Onderzoek: www.erj.ersjournals.com/content/60/6/2200780.long

Tot slot

Dit was de laatste aflevering van het Coronanieuws uit 2022. Vanaf volgend jaar zullen we de frequentie van ons jaarnaal halveren naar een maandelijkse editie, waarin de nadruk komt te liggen op ontwikkelingen in de behandeling van post-covid. Het volgende jaarnaal kunt u begin februari verwachten. Wilt u op de hoogte blijven van nieuwe uitzendingen van het Coronanieuws? Abonneer u dan op ons YouTube-kanaal of de jaarnaalupdate op onze website.

www.ivm.nl